

Embargo tot zaterdag 27 november 2010 12.00 uur

Samenvatting

Beleidsplan van het bisdom Groningen-Leeuwarden voor de periode 2010-2020

KWETSBAAR EN HOOPVOL

Reorganiseren om te vitaliseren

I Inleiding

Gespreksnotitie (2009) en reacties

Op 3 april 2009 heeft het bisdombestuur de Gespreksnotitie *Kwetsbaar maar hoopvol* vastgesteld. Deze Gespreksnotitie is in het najaar van 2009 besproken door de verschillende gremia in ons bisdom. De Gespreksnotitie en de collectieve en individuele reacties daarop hebben als basis gediend voor de beleidsvisie in dit beleidsplan.

Kwetsbare Kerk anno 2010: religieuze onzekerheid en openheid

De Kerk biedt geborgenheid en een plek om tot rust te komen maar de Kerk heeft het moeilijk in de huidige maatschappelijke context. Het christelijk geloof verdwijnt steeds meer naar de achtergrond. Dit vraagt ook om zelfreflectie en bezinning op het eigen handelen van de Kerk. De centrale vraag daarbij is: hoe kan de Kerk door te participeren in de huidige samenleving mensen van dienst zijn met het Evangelie van de Heer? In plaats van 'weg te drijven' naar de rand van de samenleving, zou de Kerk - vanuit de katholieke sociale leer en ten behoeve van een goede samenleving (*bonum commune*) - er júst middenin moeten staan.

Kwetsbare Kerk in bisdom Groningen-Leeuwarden anno 2010

De vitaliteit van parochies staat onder druk. Vitaliteit heeft betrekking op het aantal katholieken, het aantal vrijwilligers, het aantal kerkgangers, de deelname aan sacramenten, het functioneren van de parochiebesturen en de pastorale teams, maar ook op de situatie rond gebouwen en financiën.

Dat die vitaliteit onder druk staat, blijkt ook uit het Kaski onderzoek *Verkenning voor een vitale parochiestructuur in het bisdom Groningen-Leeuwarden* (rapportnummer 606, september 2010).

De prognose geeft voor 2020 als uitkomst een beeld van voortgaande ontkerkelijkering in het bisdom Groningen-Leeuwarden. In de eerste plaats zal het aantal katholieken afnemen met 20% tot circa 89.000.

Het aantal kerkgangers zal naar verwachting sterker dalen, van 9.900 nu naar 5.400 in 2020 (een afname van ruim 40%). Dit betekent ook dat er rekening mee gehouden dient te worden dat in 35 van de 81 huidige parochies de kerkgang tot onder de 50 bezoekers zal dalen.

Ook het aantal doopsels, eerste communies, vormsels en kerkelijke huwelijken geeft een soortgelijke daling te zien, met 40 tot 50%. Alleen het aantal kerkelijke uitvaarten daalt wat minder sterk.

Tot slot is ook gekeken naar het aantal vrijwilligers in de parochies. Dit zullen er naar verwachting in 2020 7.800 zijn, tegen 11.400 nu (een afname van 30%).

Reorganiseren om te vitaliseren

Gezien al deze ontwikkelingen heeft de bisschop besloten tot een bestuurlijke reorganisatie: reorganiseren om te vitaliseren.

De bisschop is voornemens toe te werken naar nieuwe grote parochies, die ontstaan door samenvoeging van huidige parochies, waarbij de huidige samenwerkingsverbanden in principe het uitgangspunt zijn. Nieuwe parochies betekent: opheffen van de huidige parochies als zelfstandige rechtspersonen en het oprichten van nieuwe rechtspersonen.

II Bisdom Groningen -Leeuwarden in 2010-2020

Missie

De komende tien jaar willen we met nieuw elan werken aan een Kerk, die mensen op een eigentijdse wijze via de boodschap van Jezus Christus in contact brengt met God. Een Kerk, die middenin de wereld staat, die mensen troost, bemoedigt, steunt en uitdaagt. Een Kerk, die vol overtuiging werkt aan het doorbreken van het Rijk Gods op aarde, het Rijk van heilheid van de schepping, gerechtigheid en vrede. Een Kerk, die bestaat uit vitale geloofsgemeenschappen, waar ook jongeren zich thuisvoelen. Een Kerk met aantrekkingskracht en uitstraling. Dat is onze missie!

De volgende inhoudelijke prioriteiten voor ons bisdom zijn:

- Liturgie: streven naar het houden van een eucharistieviering in elke kerk in elk weekend.
- Kerkopbouw: het samenvoegen van huidige parochies, waarbij de bestaande samenwerkingsverbanden in principe het uitgangspunt zijn, tot nieuwe vitale parochies, waarin pastoraal beleid wordt ontwikkeld, vastgelegd in een pastoraal beleidsplan, waarin ook aandacht is voor nieuwe en missionaire activiteiten; het versterken van het functioneren van pastorale teams (heldere taakverdeling); het tot stand komen van nieuwe parochiebesturen.
- Catechese: het realiseren van een doorlopende lijn (van jong tot oud) in de parochiecatechese, plus het bevorderen van geloofscommunicatie (van jong tot oud), waarbij wordt aangesloten bij de geloofservaringen van mensen.
- Diaconie: theologische verdieping, centraal stellen van de katholieke sociale leer (m.n. richting kerkelijk kader) en van de behoeften van kwetsbare mensen (richting alle parochianen); het tot stand komen van nieuwe PCI-besturen.
- Jongerenwerk: het organiseren van activiteiten die zinvol zijn met het oog op het betrekken en activeren van zoveel mogelijk jongeren op parochieel, regionaal en diocesaan niveau; het opstarten en begeleiden van jongerengroepen.
- Communicatie: invoeren van *ParochiemagaZIN*, een parochiebladformule, waarin ook bisdomnieuws en inhoudelijke verdieping een vaste plek hebben; een eigentijdse, actuele en interactieve website.

III Nieuwe organisatiestructuur

De koppeling van beleid, maatschappelijke ontwikkelingen en cijfers heeft geresulteerd in het voornemen tot de opzet van een nieuwe organisatiestructuur. Die betreft vooral de vicariaten en de nieuwe parochies.

Vicariaten

Er zal worden toegewerkt naar één overleg van pastorale beroepskrachten per vicariaat, het Overleg Pastorale Beroepskrachten (OPB), in plaats van de huidige twee Pastoresconferenties.

De huidige twee Regioraden per vicariaat zullen worden opgeheven. Daarvoor in de plaats komt er één Vicariaatsraad, bestaande uit twee vertegenwoordigers van elk parochiebestuur uit het betreffende vicariaat.

Nieuwe parochies

In grote lijnen is het zo, dat de huidige samenwerkingsverbanden het uitgangspunt zijn bij de vorming van de nieuwe parochies. In de periode van 1 januari tot 1 juli 2011 zullen bijeenkomsten worden belegd waarvoor die parochies uitgenodigd worden die volgens het voornemen van de bisschop de nieuwe parochie gaan vormen. In de zomermaanden van 2011 zullen deze bijeenkomsten worden geëvalueerd en zal de bisschop een definitief besluit nemen over de concrete invulling van de nieuwe organisatiestructuur en de fasering van de invoering. Binnen die nieuwe parochies zullen er 85 kerklocaties zijn. Het bisdom zal vooralsnog geen kerksluitingen koppelen aan de samenvoeging van parochies.

Het gevolg van de voorgenomen samenvoeging van parochies is dat er steeds één nieuwe parochie ontstaat, één rechtspersoon en dat de huidige parochies als zelfstandige rechtspersonen worden opgeheven. Dit betekent ook dat de vermogens van de parochies die samengaan in één nieuwe parochie worden samengevoegd.

Er komen bestuurders voor grotere parochies, waardoor het bestuur doelmatiger zal zijn.

De pastorale inzet wordt meer gebundeld, zodat er sterke pastorale teams ontstaan.

Deze nieuwe parochie zal moeten toewerken naar een sluitende/positieve exploitatie en een positieve ontwikkeling van het vermogen. Door het creëren van één centraal secretariaat zal de secretariële ondersteuning versterkt worden.

Voor de caritasinstellingen geldt dat ze ook worden samengevoegd binnen de nieuwe parochie, zodat de nieuwe parochie één caritasinstelling heeft. De bisschop streeft ernaar dat binnen iedere nieuwe parochie een PCI actief is.

Organisatiestructuur per nieuwe parochie

Binnen de nieuwe parochies blijven de huidige parochies als geloofsgemeenschappen bestaan. Er wordt in de nieuwe parochie een aantal zaken centraal geregeld, zoals het bestuur in het algemeen, het vaststellen van een pastoraal beleidsplan met bijbehorende begroting, gemeenschappelijke pastorale activiteiten, het secretariaat, het beheer van de gebouwen, de begraafplaatsen en het archief. Er wordt ook een aantal zaken decentraal geregeld, zoals gastvrijheid bieden en vieren, het dagelijks beheer per kerk en per begraafplaats.

Communicatie en consultatie

Het bisdom realiseert zich dat er sprake is van een ingrijpende reorganisatie en zal die centraal vanuit het bisdom begeleiden en ondersteunen door de inzet van mensen, middelen en materiaal. De eerste ronde gesprekken met alle samenwerkingsverbanden zal in de zomermaanden van 2011 worden geëvalueerd. Vervolgens zal de bisschop een definitief besluit nemen over de concrete invulling van de nieuwe organisatiestructuur en de fasering van de invoering. De samenvoeging van parochies zal worden begeleid en gecoördineerd door een projectteam, bestaande uit bisdommedewerkers en externe deskundigen.